

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania E. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza dla pełnomocnika z urzędu kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) plus podatek VAT tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie o sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację E. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 22 października 2019 r., wydanego w sprawie o sygn. akt XI U [...], w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołujący się zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną z dnia 9 listopada 2020 r. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 117 § 1 i 5 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie wniosku powoda o przyznanie mu pełnomocnika z urzędu w sprawie o dużym stopniu skomplikowania, przy sygnalizowanej

nieznajomości reguł postępowania i ujawnionej nieporadności strony w tym zakresie, podczas gdy jego wyznaczenie w sprawie z uwagi na schorzenia zdrowotne powoda oraz trudną sytuację finansową było potrzebne, co w rzeczywistości wykluczyło mu skuteczny udział w postępowaniu sądowym, a co jednocześnie stanowi przesłankę nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując w uzasadnieniu wniosku na wystąpienie nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. Ponadto skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 16 lipca 2020 r., wydanego w sprawie o sygn. akt III AUa [...], oraz przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpatrzenia, przy uwzględnieniu kosztów postępowania wywołanego skargą kasacyjną. Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. „Prawo o adwokaturze”, wniósł również o zasądzenie od Skarbu Państwa, na rzecz obrońcy zwrotu kosztów nieopłaconej w całości lub w części pomocy prawnej udzielonej z urzędu na rzecz oskarżonego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie został prawidłowo sformułowany ani uzasadniony. W zakresie nieważności postępowania należy zauważyć, że wzięcie przez Sąd Najwyższy z urzędu pod rozwagę tejże przesłanki (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) dotyczy tylko nieważności przed sądem drugiej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 2008 Nr 5, poz. 81). Badanie w postępowaniu kasacyjnym nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji ma charakter pośredni i jest możliwe, gdy skarżący zarzuci sądowi drugiej instancji naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lutego 2000 r., III CKN 1204/99, LEX nr 51569 oraz wyrok z 11 stycznia 2006 r., III CK 328/05, LEX nr 448044). Takie uchybienie sądu drugiej instancji może być jednak skuteczną podstawą skargi kasacyjnej tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (wyroki Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2005 r., II PK 151/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 262, z 15 września 2006 r., I PK 97/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 251, z 10 lutego 1998 r., II CKN 600/97, OSP 1999 nr 3, poz. 58). Zważyć bowiem trzeba, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, co powoduje, iż wiele przypadków nieważności zachodzących przed sądem pierwszej instancji, zwłaszcza polegających na pozbawieniu możliwości obrony praw i braku należytej reprezentacji procesowej, jest sanowanych w postępowaniu apelacyjnym, a co za tym idzie - traci rację bytu kwestionowanie orzeczenia sądu pierwszej instancji, jeżeli nie jest przy tym oparte na innych podstawach kasacyjnych. Nie ma natomiast możliwości sanacji nieważności postępowania istniejącej z takich przyczyn przed sądem drugiej instancji. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że postępowanie przed Sądem pierwszej instancji toczyło się z odwołania skarżącego, który prawidłowo wniósł od wydanego wyroku apelację, w której wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie

odwołania, domagając się aby to Sąd drugiej instancji samodzielnie ustalił okresy składkowe i nieskładkowe. W piśmie procesowym z dnia 25 lutego 2020 r. wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurochirurga, który ujawni stan kręgosłupa ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy.

Skarżący nie podjął próby wykazania istotnego wpływu uchybienia Sądu drugiej instancji (a w konsekwencji nieważności początkowej fazy postępowania przed Sądem pierwszej instancji) na wynik sprawy, nie przytaczając również w ramach podstawy określonej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzutów naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego. O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Skarżący nie wykazał, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu, ani że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy. Skarga kasacyjna zawiera zasadniczo jedynie kontrowersje dotyczące potrzeby ustanowienia dla skarżącego pełnomocnika z urzędu od początku sądowego procedowania w przedmiotowej sprawie, nie wskazując innych naruszeń, w tym prawa materialnego. Natomiast Sądy obydwu instancji w sposób profesjonalny i merytoryczny przytoczyły argumenty dla uzasadnienia wydanych rozstrzygnięć ustosunkowując się do faktów i dowodów oraz dokonując właściwej subsumpcji w tym zakresie. W obliczu tychże faktów i dowodów zasadnie Sądy uznały za zbędny udział pełnomocnika w sprawie. Celem natomiast procedury kasacyjnej nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, równocześnie orzekając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c.

a.s.